

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

Sentința civilă nr.42

Ședința publică de la 09.01.2012

Curtea compusă din:

PREȘEDINTE – UNGUREANU DOINA
GREFIER - TOADER DANIELA

.....

Pe rol se află spre soluționare cauza de contencios administrativ privind pe reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII, în contradictoriu cu pârâțul LEU DUMITRU, având ca obiect : „ *acțiune în constatare* ”.

La apelul nominal făcut în ședință publică a răspuns reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII, prin consilier juridic [redacted]; lipsind pârâțul LEU DUMITRU.

Procedura este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, după care:

Reclamantul, prin reprezentant, nu mai are cereri de formulat, excepții de invocat și probe de administrat.

Curtea, având în vedere că în cauză nu mai sunt cereri de formulat, excepții de invocat și probe de administrat, acordă cuvântul pe fond.

Reclamantul, prin reprezentant, solicită admiterea acțiunii astfel cum a fost formulată, constatarea calității de lucrător al Securității în ceea ce îl privește pe pârât.

Curtea, în conformitate cu dispozițiile art.150 C.pr.civ., declară dezbaterile închise și reține cauza spre soluționare pe fond.

CURTEA

Deliberând, constată următoarele:

Prin acțiunea înregistrată pe rolul acestei instanței în data de 25.07.2011, reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII a introdus ACȚIUNE ÎN CONSTATARE, urmând ca, prin hotărârea ce se va pronunța, în baza indiciilor rezultate din documentele existente la dosar la această dată, să se aprecieze asupra calității de lucrător al Securității în ceea ce îl privește pe domnul LEU Dumitru, născut la data de 15.02.1956, în Bordei Verde, jud, Brăila, fiul lui Neculae și Coca Ileana, domiciliat în Brăila, [redacted] județul Brăila.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

În fapt, prin cererea nr. P 1205/09/11.06.2009, adresată C.N.S.A.S. de către domnul [redacted], se solicita verificarea sub aspectul calității de lucrător al Securității, pentru ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului nr. 235032 (cotă C.N.S.A.S.). În acest dosar, domnul LEU Dumitru a întocmit documente care se regăsesc în volumul 1, la fila 259. Ținând cont de prevederile art. 1 alin. 7 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, cererea formulată este legală.

În fapt, așa cum rezultă din cuprinsul Notei de Constatăre nr. DI/I/1178/30.05.2011, precum și al înscrisurilor pe care le atașăm acțiunii noastre, domnul LEU Dumitru a avut gradele de locotenent (1982) și, respectiv, locotenent major (1987, 1988, 1989) în cadrul Inspectoratului Județean Brăila, Serviciul 2.

În această calitate, domnul LEU Dumitru a instruit o sursă să stabilească dacă, în raza sa de acțiune, s-au difuzat broșuri ale cultului baptist și, pe cale de consecință să procedeze la reținerea acestora, încercând să stabilească identitatea celor care le-au răspândit.

De asemenea, pârâtul a inițiat urmărirea unei persoane semnalate că „a abordat în discuții și aspecte cu caracter politic, având tendința de a ieși din o tentă negativistă, să subaprecieze realizările obținute în țara noastră până în prezent. Astfel, în acest context, domnia sa a derulat o serie de măsuri, precum:

- > „informatorul <MOLDOVAN> a fost instruit și dirijat cu sarcina de a se apropia și a pătrunde mai mult în intimitatea numitului D. I., pentru a-i stabili în continuare convingerile politice, poziția față de evenimentele politice interne și externe, ce comentarii face, dacă audiază și colportează știrile transmise de posturile de radio reacționare <Europa Liberă> și <Vocea Americi>”;

- > investigații la domiciliul și locul de naștere al obiectivului;

- > interceptarea corespondenței.

Raportat la cele de mai sus, a considerat utilă următoarea precizare: definiția legală a noțiunii de lucrător nu presupune situațiile în care respectivele persoane (ofițeri, subofițeri) încălcau întregul sistem juridic în vigoare înainte de 1989, ci doar cazurile în care aceștia suprimau sau îngreunau <drepturi și libertăți fundamentale ale omului>. Din punctul de vedere al legiuitorului, este irelevant dacă aceste încălcări sau limitări aveau susținere legală sau regulamentară. Altfel spus, un angajat al Securității care, respectând instrucțiunile din acea vreme, ar fi instrumentat un dosar încălcând, pe motive politice, drepturi și libertăți fundamentale stipulate de Constituția de la acea dată, precum și de normele internaționale, la care România era parte, respectivul se înscria în sfera lucrătorilor Securității, în sensul prevederilor O.U.G. nr.24/2008 cu modificările și completările ulterioare.

Așa cum reiese din toate documentele cuprinse în Nota de Constatăre amintită anterior, pe care de altfel le-a reținut și în motivarea acțiunii sale în constatarea calității de lucrător al Securității, activitatea domnului LEU Dumitru se remarcă prin acțiunile ce au avut ca efect îngreunarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

A opinat astfel că activitățile desfășurate de către domnul LEU Dumitru, în calitate de angajat al fostei Securități, au îngreunat dreptul la viață privată prevăzut art. 17 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice, precum și dreptul la libera exprimare, prevăzut de art. 28 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice.

Pentru argumentele prezentate anterior, a considerat că sunt asigurate condițiile impuse de legiuitor prin art. 2 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008 aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, pentru a se putea constata calitatea de „lucrător al Securității”. Astfel, norma citată impune îndeplinirea următoarelor condiții pentru a se putea reține calitatea invocată:

1. Persoana să aibă calitatea de ofițer, inclusiv acoperit, sau subofițer al Securității în perioada 1945-1989. Or, în speța dată, această condiție este asigurată deoarece, așa cum am mai precizat, domnul LEU Dumitru a avut gradele de locotenent (1982) și, respectiv, locotenent major (1987,1988,1989) în cadrul Inspectoratului Județean Brăila, Serviciul 2.

2. În calitatea menționată la punctul 1, să fi desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului. Și această condiție este asigurată prin acțiunile expuse pe larg anterior.

Așa cum se poate observa, toate măsurile întreprinse de către domnul LEU Dumitru au încălcat flagrant drepturi și libertăți fundamentale ale omului garantate prin legile în vigoare și la acea dată. Ne susținem această afirmație în fața Onoratei Instanțe, rugându-vă să observați că acțiunile întreprinse de către domnul LEU Dumitru au presupus încălcări grave ale dreptului fundamental la viață privată și ale celui la libera exprimare.

În drept, și-a întemeiat acțiunea pe conținutul articolelor: art. 1 alin. 7, art. 2 lit. a, art. 8 lit. a, art. 11 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, coroborate cu art. 27 alin. 1 și 5, art. 35 alin. 5 lit. a din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S., adoptat prin Hotărârea Colegiului C.N.S.A.S. nr. 2/2008, precum și dispozițiile art. 112 al Codului de Procedură Civilă.

În data de 31.08.2011, pârâtul LEU DUMITRU, potrivit dispozițiilor art. 115 si urm. C.Pr.Civ., a depus ÎNTÂMPINARE prin care a solicitat:

- constatarea neconstitutionalității Ordonanței de Urgență nr. 24/2008 aprobată și modificată prin Legea nr. 293/2008 și

- respingerea acțiunii în constatare inițiată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, ca nefondată, nelegală și netemeinică, pentru următoarele motive:

1. PE CALE DE EXCEPȚIE :

Potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 29 -31 din Legea nr. 47/1992 republicată, INVOC EXCEPȚIA DE NECONSTITUTIONALITATE a prevederilor OUG nr. 24 din 5 martie 2008 aprobată și modificată prin Legea nr. 293/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, care dau dreptul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității de a desfășura activitate jurisdicțională cu finalitate represivă și de poliție politică de „deconspirare a Securității”, pentru următoarele argumente de ordin juridic :

a) Lipsa competenței materiale a instanțelor de contencios, care, sesizate în orice mod și de orice petent/instituție sau entitate, nu pot examina, judeca sau nu se pot pronunța pe aspecte sau fapte ce țin de regulamentele sau comandamentele specifice militare.

Constituția din 2003 la art. 126 alin.(6), prevede explicit: „Controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament militar”.

- De aceea calitatea și constatarea calității de „lucrător al Securității” trebuie stabilită, identificată și analizată/privită din punctul de vedere al actelor materiale și a activității de tip militar, supusă regimului ordinelor și regulamentelor militare, depunerii unui jurământ militar și structurată pe o ierarhie și acte de comandă, nesupuse jurisdicției de contencios administrativ.

Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 definește la art. 2 lit. a actul de comandament cu caracter militar drept actul administrativ referitor la problemele strict militare ale activității din cadrul forțelor armate, specifice organizării militare, care presupun dreptul comandanților de a da ordine subordonaților în aspecte

privitoare la conducerea trupei, în timp de pace sau război sau, după caz, la îndeplinirea serviciului militar.

Totodată, la art. 5 pct. 1 lit. a stipulează că nu pot fi atacate în contenciosul administrativ actele de comandament cu caracter militar și cele care privesc apărarea securității naționale. (A precizat ca aceasta excepție a fost ridicata si de Avocatul Poporului cu ocazia dezbaterilor pe tema neconstitutionalitatii Legii 187/1999, in sa prin Decizia 51/2008 Curtea Constituționala nu s-a pronunțat asupra acesteia! A apreciat ca si-a păstrat valabilitatea si cu privire la dispozițiile OUG nr.24/2008 !)

- Excepția de necompetență materială a instanței sesizate în cauză rezultă și din faptul că este chemată să se pronunțe asupra unor fapte de natură penală, infracțiuni descrise în Codul Penal, cum ar fi: abuzul în serviciu contra intereselor persoanei, violarea secretului corespondenței, interceptarea ilegală/abuzivă a convorbirilor telefonice, violarea domiciliului, cercetarea abuzivă, abuzul în serviciu prin îngădirea drepturilor constituționale, civile sau a libertăților cetățenești, omisiunea sesizării organelor judiciare, favorizarea infractorului, represiunea nedreaptă etc.

Calitatea de „lucrător al Securității”, în înțelesul O.U.G. nr. 24/2008, trebuie raportată la acte și fapte concrete/acțiuni sau activități ce au suprimat sau îngădit drepturi și libertăți fundamentale, acte ce trebuie să fie, să existe în timp, să fie executate de subsemnatul, în timpul serviciului, fără drept, prin abuz sau nelegal.

Aceste fapte nu pot fi decât infracțiuni și prin urmare, nu pot fi analizate, probate, evaluate și condamnate în final de o instanță de contencios administrativ, ci numai de organul de urmărire penală.

b) Încălcarea gravă a principiului prezumției de nevinovăție pentru lucrătorii Securității.

Dispozițiile art. 2 lit. a) din O.U.G. nr. 24/20078 lasă loc la o interpretare abuzivă, în sensul de a se pune semnul egalității între calitatea de lucrător al Securității, pe de o parte, și desfășurarea de activități prin care s-au suprimat ori îngădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului, pe de altă parte. Din modul în care este formulat textul rezultă că este lucrător al Securității persoana care:

- a avut calitatea de ofițer sau subofițer al Securității în perioada 1945-1989;
- a desfășurat activități prin care a suprimat sau îngădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

c) Acordarea unor atribuții jurisdicționale CNSAS, printr-un abuz de reglementare juridică.

Consiliul Național pentru Studiarea Arhivelor Securității trebuie să fie doar o autoritate administrativă autonomă, fără nici un fel de atribuții jurisdicționale, al cărui unic scop să fie acela de a permite cetățeanului accesul la propriul dosar. În alți termeni, CNSAS trebuie să fie doar „un depozitar și un administrator” al dosarelor și documentelor întocmite de fosta Securitate.

Din lectura atentă a textului O.U.G. nr. 24/2008 rezultă că aceasta creează posibilitatea ca CNSAS să se substituie unei instanțe judecătorești, prin faptul că structurile sale interne, inclusiv Colegiul, emit evaluări și constatări care sunt de competența unei instanțe judecătorești și care pot produce ipso facto efecte juridice.

Instanța de contencios administrativ are doar un rol formal, întrucât nu face altceva decât să certifice, ulterior, ceea ce deja a constatat această instituție.

În concluzie, CNSAS nu este doar o autoritate administrativă autonomă, lipsită de atribuții jurisdicționale, așa cum se acreditează în preambulul O.U.G. nr. 24/2008, ci exercită o jurisdicție specifică, în contradicție cu dispozițiile art. 126 alin. 5 din

Constituția României și adoptă un verdict privind calitatea de „lucrător al Securității care implică ipso facto și vinovăția de „poliție politică”. Prin urmare, CNSAS are competența de a stabili existența unei vinovății, în rol de „primă instanță” cu atribuții jurisdicționale propriu-zise.

d) Subrogarea CNSAS în dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

CNSAS nu trebuia să fie abilitat prin lege să introducă acțiuni în justiție pentru constatarea calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, acest drept trebuind să aparțină exclusiv cetățeanului care se consideră vătămat ca urmare a eventualelor acțiuni abuzive ale unor lucrători din fosta Securitate, singurul în măsura să aprecieze asupra prejudiciilor suferite.

Prin introducerea unor acțiuni în constatare, CNSAS se subrogă în dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, garantat prin dispozițiile art. 21 alin. 1 din legea fundamentală.

Mai mult, art. 21 alin. 2 din Constituție stipulează că „Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept”.

Ori, de vreme ce dispozițiile art. 8 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008 stabilesc dreptul CNSAS de a „dispune Direcției juridice introducerea unei acțiuni în constatare a calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia”, înseamnă că cetățeanul este privat de dreptul său constituțional de a se adresa liber și neîngrădit justiției, drept pe care, la libera sa apreciere, poate să-l exercite sau nu.

Pentru promovarea unei astfel de acțiuni, CNSAS ar trebui să fie mandatat în acest sens, pentru fiecare caz în parte, de cetățeanul care se consideră vătămat într-un drept al său ori într-un interes legitim, potrivit dispozițiilor procesual civile referitoare la prezentarea părților în judecată.

Neconstituționalitatea dispozițiilor O.U.G. nr. 24/2008 în raport de art. 21 alin. 1 din Constituție se fundamentează pe faptul că textul constituțional menționat înțelege să califice sau, altfel spus, să personalizeze calitatea de beneficiar al accesului liber la justiție, condiționând-o de apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime proprii. Așadar, în viziunea legiuitorului constituțional, astfel cum rezultă din interpretarea literală a textului, numai la prima vedere, titularul calității procesuale active este nedeterminat, putând fi orice persoană, întrucât, în continuare, textul precizează că o asemenea calitate este subsecventă exclusiv apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale acestuia. În sensul și sub aspectul evidențiat, norma constituțională este restrictivă. Aceeași concluzie este în egală măsură valabilă și cât privește art. 52 alin. 1 din Constituție care reglementează de o manieră specifică, proprie domeniului supus incidenței sale, acela al contenciosului administrativ, legitimarea procesuală activă, supunând-o, însă, aceleiași condiționări principale.

Or, așa fiind, consacarea, prin art. 8 alin 1 lit. a din O.U.G. nr. 24/2008 a dreptului CNSAS de a dispune introducerea unei acțiuni în constatare a calității de „lucrător al Securității” sau colaborator al acesteia contravine textelor constituționale de referință menționate.

Contradicția nu rezidă într-o restrângere arbitrară, pe calea reglementării legale, a accesului liber la justiție, ci într-o extindere nepermisă a sferei titularilor acestui drept, dincolo de limitele sale constituționale, astfel cum rezultă din formula redacțională a textelor de referință.

Mai mult, un asemenea demers este contrar scopului și rațiunii de a fi al CNSAS, respectiv de autoritate administrativă autonomă care poate asigura numai

dreptul de acces al cetățeanului la propriul dosar, urmând ca, după studiere, cetățeanul care se consideră vătămat în drepturile ori în interesele lui legitime să acționeze în cunoștință de cauză.

e) Subrogarea de către CNSAS și a instituției Avocatului Poporului.

Dispozițiile art. 8 alin. 1, lit. a și cele ale art. 11 alin 1 din O.U.G. nr.24/2008, prin care se stipulează dreptul CNSAS de a introduce acțiuni în constatarea calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, sunt neconstituționale și în raport cu dispozițiile art. 58 alin. 1 din Constituția României, întrucât CNSAS se subrogă instituției Avocatului Poporului, creată special pentru „apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice”, care „își exercită atribuțiile din oficiu sau la cererea persoanelor lezate în drepturile și libertățile lor, în limitele stabilite de lege”.

f) Neacordarea lucrătorilor Securității vizați a dreptului de a se apăra în fața Colegiului CNSAS.

Pe de altă parte, O.U.G. privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității este neconstituțională ca urmare a faptului că nu prevede posibilitatea persoanei verificate de a se apăra în fața Colegiului CNSAS.

Astfel, deși Colegiul CNSAS emite note de constatare privind calitatea de „lucrător al Securității” sau de colaborator al acesteia, care se comunică atât persoanelor verificate, cât și persoanelor care au solicitat verificarea, în cazul verificării la cerere, cetățeanul verificat nu are posibilitatea să se apere în fața Colegiului care, în fapt, desfășoară o procedură jurisdicțională, ci doar în fața Curții de Apel București - Secția de contencios administrativ și fiscal, cu ocazia soluționării procesului referitor la acțiunea în constatare, promovată ulterior de CNSAS.

g) Desemnarea ca unică instanță de judecată a Tribunalului București - Secția Contencios Administrativ, respectiv a Curții de Apel București -Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, după validarea O.U.G. nr. 24/10.03.2008 prin Legea nr. 293/28.11.2008.

Dispozițiile art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 24/2008, cu modificările aduse de Legea nr. 293/2008, sunt neconstituționale întrucât instituie competența de soluționare în primă instanță a acțiunii în constatarea calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia doar pentru Tribunalul București - Secția de Contencios Administrativ, respectiv Curtea de Apel București - Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, ca unică instanță de judecată, în timp ce adevăratele prevăzute la art. 8 alin. 1 lit. b și art. 9 pot fi contestate în fața instanței de contencios administrativ de orice persoană interesată, în termen de 30 de zile de la publicarea lor pe pagina de internet CNSAS.

Așadar, în timp ce pentru constatarea calității de „lucrător al Securității” sau de colaborator al acesteia se stabilește o competență exclusivă de soluționare în primă instanță la nivelul Secției de Contencios Administrativ a Curții de Apel București, îngrădindu-se astfel, în mod deliberat, accesul persoanelor verificate la celelalte instanțe de contencios administrativ din țară, în cazul adevărilor sus-menționate, acestea pot fi contestate în fața instanței de contencios administrativ, competență teritorial, de la nivelul întregii țări.

Ca urmare a unei astfel de reglementări, persoanei verificate i se îngrădește posibilitatea de a-și exercita dreptul de apărare la o instanță de judecată apropiată de domiciliul său, aceasta fiind, de cele mai multe ori, în imposibilitatea de a se prezenta la Curtea de Apel București, în timp ce, în mod paradoxal, pentru celelalte persoane interesate se creează o situație privilegiată, întrucât pot contesta o adevărită emisă de CNSAS la alte instanțe de contencios administrativ competente teritorial.

Astfel, prin reglementarea voit contradictorie a art. 10 alin. 2, comparativ cu art. 11 alin 1 din O.U.G. nr. 24/2008, se creează o „inegalitate de tratament juridic”, în flagrantă contradicție cu dispozițiile art. 16 din Constituția României, potrivit căreia „cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

De-a dreptul șocant este punctul de vedere al CNSAS față de excepția de neconstituționalitate cu privire la prevederile art. 8 lit. a), 9,10, alin 2, care privesc competențele CNSAS de introducere a acțiunilor de constatare a calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia: „Invocarea acestei excepții de neconstituționalitate pleacă de la premiza greșită potrivit căreia s-ar urmări tragerea la răspundere juridică a persoanelor verificate. Hotărârile de constatare a calității de lucrător al Securității nu impun sancțiuni juridice pentru persoanele la care se referă și nu urmăresc situațiile în care respectivele persoane încălcau întregul sistem juridic în vigoare înainte de 1989, ci doar cazurile în care acestea suprimau sau îngreădeau drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Din punctul de vedere al legiuitorului, este irelevant dacă aceste încălcări sau limitări aveau susținere legală sau regulamentară. Păstrând proporțiile, este notoriu că, spre exemplu, legislația penală din epocă era înțesată de prevederi care vizau limitarea sau încălcarea abuzivă a drepturilor fundamentale (a se vedea incriminarea „uneltirii contra ordinii sociale” sau a „propagandei contra orânduirii socialiste”). Un angajat al Securității care ar fi instrumentat un dosar la săvârșirea acestor infracțiuni nu ar fi comis o ilegalitate, întrucât era susținut în activitatea sa de prevederile Codului Penal în vigoare în perioada respectivă. Cu toate acestea, încălcând, pe motive politice, drepturi și libertăți fundamentale stipulate de Constituția de la acea dată, precum și de pactele internaționale, la care România era parte, respectivul se înscria în sfera lucrătorilor Securității, în sensul O.U.G. nr. 24/2008.

A interpreta în sensul că s-ar cere încălcarea sistemului de drept în vigoare înainte de 1989, considerând încălcarea drepturilor fundamentale ca fiind permisă sau chiar cerută de alte prevederi din epocă, ar însemna a distinge acolo unde legiuitorul actual nu a distins.

Singurul scop al O.U.G. 24/2008, prin reținerea acestei calități, dar mai ales prin publicarea faptelor respectivelor persoane, este acela de a face cunoscută activitatea abuzivă a Securității ca instituție. Se consideră că numai după reținerea calității de lucrător al Securității, în condițiile legii și cu garanțiile oferite celor vizați de procedura acțiunii în constatare, pot fi date publicității respectivele abuzuri”.

Acest punct de vedere al CNSAS implică multe observații și comentarii.

În primul rând, a considerat ca nu este relevant dacă încălcările sau limitările unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului aveau susținere legală sau regulamentară. Din contră, în activitatea de informații, care implică pretutindeni și oricând asemenea încălcări sau limitări din rațiuni de securitate națională, problema care se pune este ca aceste încălcări sau limitări să aibă o bază legală cât mai clară, care să nu lase loc pentru derapaje și abuzuri în detrimentul cetățeanului. Setul de riscuri sau amenințări la adresa securității naționale a statului într-un anumit moment este stabilit de clasa politică, care își asumă întreaga responsabilitate pentru aceasta.

În al doilea rând, atât pârâțul, cât și mulți dintre foștii colegi nu au crezut niciodată că întreaga procedură a acțiunilor în constatare a calității de „lucrător al Securității”, pusă în mișcare în baza O.U.G. nr. 24/2008, vizează ca unic scop „să facă cunoscută activitatea abuzivă a Securității ca instituție”, ea având scopuri ascunse, ce urmează a fi implementate ulterior. Percepția lor este că, în fapt, se

urmărește stabilirea unor culpe și responsabilități individuale, cu consecințe ulterioare, inclusiv în plan juridic, după cum a menționat deja. Și ceasta se dorește, cel puțin de către CNSAS, să se producă fără luarea în considerare a temeiurilor legale și regulamentele ale măsurilor informativ-operative care au încălcat sau limitat drepturi sau libertăți fundamentale ale omului în perioada comunistă.

Din păcate deciziile date până în prezent de Curtea Constituțională vin în contradicție cu spiritul și litera Deciziei nr. 51 din 01.02.2008 privind declararea drept neconstituțională a Legii nr. 187/1999, în finalul căreia Curtea Constituțională concluziona că deoarece dispozițiile legale contrare Constituției analizate sunt inseparabile de întregul sistem normativ al Legii nr. 187/1999, constată neconstituționalitatea legii în ansamblul ei. La doar 2 ani, acest venerabil organism apreciază constituționale prevederile O.U.G. nr. 24/2008, deși acestea nu diferă decât în puține privințe față de cele ale Legii nr. 187/1999.

În ce privește spiritul de ansamblu al O.U.G. nr. 24/2008, Curtea Constituțională consideră că aceasta operează o modificare substanțială a regimului juridic aplicabil persoanelor constatate ca fiind „lucrătoare ale Securității” față de prevederile Legii nr. 187/1999, declarată neconstituțională prin Decizia nr. 51 din 31 ianuarie 2008, care promova răspunderea juridică și politică a „lucrătorilor de Securitate” și creea premisele unei forme de răspundere morală și juridică colectivă pentru simpla participare la activitatea serviciilor de informații, fără vinovăție și fără existența unei fapte de încălcare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

De asemenea, în legătură cu critica potrivit căreia dispozițiile art. 2 lit. a și ale art. 11 din O.U.G. nr. 24/2008 nesocotesc prevederile art. 23 alin 11 din Constituție, Curtea Constituțională constată că domeniul de aplicare a prezumției de nevinovăție vizează materia penală, respectiv situațiile în care fapta atribuită unei persoane are conotații penale, care angajează răspunderea penală a acestora. Astfel, prezumția constituie suportul dreptului la apărare și, implicit, al drepturilor personale acordate învinutului sau inculpatului, în cadrul procesului penal. Ori, în condițiile în care procedura prin care se constată calitatea de lucrător al Securității se desfășoară potrivit regulilor procedurii civile și are ca finalitate exclusiv deconspirarea persoanelor care au contribuit la instrumentarea dosarelor întocmite de Securitate, prin consemnarea publică a activității acestora, iar nu stabilirea vreunei răspunderi juridice, Curtea Constituțională constată că prevederile art. 23 alin. 11 din Constituție, respectiv instituția prezumției de nevinovăție, nu este aplicabilă procesului declanșat în temeiul dispozițiilor O.U.G. nr. 24/2008.

Cu toate acestea, deși prezumția nu cunoaște o consacrare expresă în materie civilă, dispozițiile art. 1169 din Codul civil prevăd că „Cel ce face o propunere înaintea judecătii trebuie să o dovedească”. Astfel, legea asigură echilibrul procesual al părților în litigiu și dă expresie unui principiu fundamental al dreptului procesual - principiul aflării adevărului, statuat de art. 129 alin 5 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia: „Judecătorii au îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. Ei vor putea ordona administrarea probelor pe care le consideră necesare, chiar dacă părțile se împotrivesc.

În concluzie, a susținut ca stabilirea în justiție, printr-o procedură specială, a calității de „lucrător al Securității”, în sensul dat sintagmei de O.U.G. nr. 24/2008, reprezintă deopotrivă un abuz de drept și o discriminare.

Pentru toate aceste motive, se impune constatarea neconstituționalității prevederilor OUG nr. 24/2008, aprobată prin Legea nr. 293/2008 care încalca

Constituția României, CEDO și dispozițiile Deciziei nr. 51/31.01.2008 a Curții Constituționale și înlăturarea definitivă a activității jurisdicționale a CNSAS îndreptată împotriva ofițerilor de informații și colaboratorilor acestora, implică rolul și în impunerea unor soluții cu efect negativ și ilegal asupra drepturilor fundamentale ale persoanelor.

Această procedură îndreptată exclusiv împotriva ofițerilor de informații și colaboratorilor acestora prin care CNSAS decide după bunul sau plac, cine și cum ar fi încălcat drepturile omului, încalcă următoarele prevederi:

- Constituția din 21 noiembrie 1991, CONSTITUȚIA ROMÂNIEI - REPUBLICARE Publicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003 : Art. 1. alin. 3, Art. 15: Universalitatea, Art. 16: Egalitatea în drepturi, Art. 21: Accesul liber la justiție, Art. 22: Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, Art. 23: Libertatea individuală, Art. 30: Libertatea de exprimare, Art. 53: Restrângerea exercitării unor drepturi sau al unor libertăți, Art. 54: Fidelitatea față de țară, Art. 55: Apărarea țării, Art. 57: Exercițarea drepturilor și a libertăților, Art. 126: Instanțele judecătorești

- Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale amendată de Protocolul nr. 11, însoțită de Protocolul adițional și de Protocoloalele nr. 4, 6 și 7, ratificată conform legii nr. 30/1994 : Articolul 6 - Dreptul la un proces echitabil, Articolul 7 - Nici o pedeapsă fără lege, Articolul 8 - Dreptul la respectarea vieții private și de familie, Articolul 9 - Libertatea de gândire, de conștiință și de religie, Articolul 10 - Libertatea de exprimare, Articolul 14 - Interzicerea discriminării, Articolul 17 - Interzicerea abuzului de drept.

Conform, art. 29. alin. 5 din Legea nr. 47/1992 republicată la 16 iulie 2004, a solicitat suspendarea cauzei până la soluționarea excepției de către Curtea Constituțională.

PE FOND

A SOLICITAT RESPINGEREA ACȚIUNII ÎN CONSTATARE inițiată de Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Securității, ca nefondată, nelegală și netemeinică.

Analizând actele și lucrările dosarului în raport de disp. OUG nr. 24/2008, Curtea reține următoarele:

Prin cererea nr. P1205/09/11.06.2009 adresată CNSAS de către [redacted] s-a solicitat verificarea sub aspectul calității de lucrător al Securității pt. ofițerii sau subofițerii care au contribuit la instrumentarea dosarului nr. I 235032.

S-a constatat că cererea petentului se încadrează în prev. art. 1 alin. 7 din Ordonanță astfel încât CNSAS a dispus verificarea pârâtului sub aspectul calității de lucrător al Securității.

A fost întocmită astfel Nota de constatare nr. DI/I/1178/30.05.2011 din care se reține că pârâtul a avut gradele de locotenent și respectiv locotenent major în perioada 1982-1989 în cadrul ISJ Brăila, Serviciul 2.

În această calitate, a dispus supravegherea informativă a unei persoane pastor al bisericii baptiste din Brăila, instruind o sursă care să stabilească dacă persoana urmărită a difuzat broșuri ale cultului baptist și să stabilească identitatea persoanelor care le-au răspândit.

În calitate sa de ofițer în cadrul ISJ Brăila, pârâtul a dispus urmărirea informativă a unei persoane care era semnalată „a abordat în discuții și aspecte cu caracter politic, având tendința de a le da o tentă negativistă să subaprecieze realizările obținute în țara noastră până în prezent”.

Astfel, pârâtul a luat o serie de măsuri în sensul instruirii și dirijării unui informator „Moldovan” pt. a se apropia și a pătrunde în cercul intim al numitului D.I. , a dispus investigații la domiciliul și locul de naștere al acestuia, precum și interceptarea corespondenței sale.

Activitatea pârâtului a avut ca efect îngădirea unor drepturi și libertăți fundamentale ale omului, respectiv dreptul la viață privată prev. de art.17 din Pactul Internațional Privind Drepturile Civile și Politice și dreptul la libera exprimare prev. de art.28 din Constituția României din 1965 corob. cu art.19 din Pactul Internațional.

Altfel spus, măsurile luate de pârât în calitate sa de ofițer al Securității au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale garantate atât prin Constituția de la acea dată cât și de Pactul Internațional Privind Drepturile Civile și Politice la care România era parte.

Nu pot fi reținute susținerile pârâtului în sensul că aceste încălcări ale drepturilor și libertăților fundamentale aveau o susținere legală deoarece un angajat al Securității care respect'nd regulamentele din acea vreme a instrumentat un dosar de urmărire informativă prin încălcarea pe motive politice a unor drepturi și libertăți fundamentale prev. în Constituția de la acea dată, cât și de normele internaționale la care România era parte, se înscrie în disp. art.2 lit. a din OUG nr.24/2008 pt. a se putea constata calitatea de lucrător al Securității.

Astfel, disp. legale citate impun îndeplinirea a 2 condiții pt. a se putea reține această calitate, respectiv persoana să aibă calitatea de ofițer inclusiv acoperit sau subofițer al Securității în per. 1945- 1989.

În speță, această condiție este îndeplinită deoarece pârâtul a avut pe rând gradul de lt. și lt. major în per. 1982-1989 activând în cadrul IJS Brăila, iar cea de-a doua condiție este de asemenea îndeplinită , respectiv să fi desfășurat activități prin care a suprimat sau îngădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Față de cele expuse anterior, se constată că și această condiție este îndeplinită.

În consecință, potrivit art.1 alin.7 , art.2 lit. a , art.8 lit. a și art.11 din OUG nr.24/2008 cu modific. și complet. ulterioare se va admite acțiunea formulată de CNSAS și în temeiul art.2 lit. a din același act normativ se va constata calitatea pârâtului de lucrător al Securității.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE:**

Admite acțiunea formulată de reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII, cu sediul în București, str. Matei Basarab nr.55-57, sector 3, în contradictoriu cu pârâtul LEU DUMITRU, domiciliat în Brăila, _____ , județ Brăila.

Constată calitatea pârâtului de lucrător al Securității.

Cu recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 09.01.2012.

PREȘEDINTE
Ungureanu Doina

GREFIER
Toader Daniela

Red. U.D.
Tehnored. T.D. / 4 ex./20.03.2012

